

Göttingen, 20. marta 2024.

Otvaranje pregovara mora biti povezano s uvjetima!

Saopćenje za štampu Društva za ugrožene narode, Njemačka

Uoči predstojeće odluke o eventualnom početku pristupnih pregovora sa Bosnom i Hercegovinom na razini šefova država i vlada Evropske unije, Društvo za ugrožene narode u Göttingenu uputilo je danas (srijeda, 20.03.) apel nadležnima za tu odluku. Organizacija za ljudska prava poziva EU i međunarodnu zajednicu da podrže demokratizaciju Bosne i Hercegovine i osiguraju, među ostalim, i provedbu presuda Evropskog suda za ljudska prava (ECHR), kroz nužne reforme.

Predsjednica Evropske komisije Ursula von der Leyen je u govoru u Evropskom parlamentu prije nekoliko dana rekla da je Bosna i Hercegovina za "nešto više od godinu dana ostvarila veći napredak nego za više od deset godina." Ta procjena je prilično nerealna. Pri tom gospođa von der Leyen zanemaruje odgovornost etnonacionalista za trajnu blokadu i nefunkcionisanje države gotovo na svim nivoima, smatra Jasna Čaušević, ekspert za genocid u Društvu za ugrožene narode u Njemačkoj.

Politički ciljevi etnonacionalista u Bosni i Hercegovini su se radikalizovali, posebno zbog susjednih zemalja, Srbije i Hrvatske, i ruskog uticaja. Sigurnosna situacija je izuzetno nestabilna. Prema presudi Evropskog suda za ljudska prava, ustav i izborni sistem sadržan u njemu krše evropske standarde. Reforma izbornog zakona odavno je zakasnila kako bi svi građani imali pravo glasa - bez obzira na etničku ili vjersku pripadnost. Etnički organizirane političke stranke u Bosni i Hercegovini i susjednim zemljama odbijaju demokratsko učešće građana i Bosnu i Hercegovinu kao građansku državu.

Mora se prije svega okončati destabilizirajući uticaj susjednih zemalja, Srbije i Hrvatske, te napraviti radikalni zaokret u odnosima EU sa Bosnom i Hercegovinom. Jer, u ovako izuzetno složenom geopolitičkom okruženju, u kojem je ugrožen suverenitet Bosne i Hercegovine, EU je potrebnija nego ikad", pojašnjava Čaušević. "Evropska unija ne samo da treba zahtijevati novu dinamiku, već zapravo osigurati da nedemokratski etnički ideolozi više ne smiju blokirati demokratsku budućnost cijele zemlje. U Bosni, Evropa konačno mora dokazati koliko su joj demokratija, ljudska prava i vladavina prava važni." Upumpavanje velikih suma novca u zemlju koristilo bi samo korumpiranoj nacionalističkoj eliti.

"Bio bi to ekser u lijes za multinacionalnu, multikulturalnu i multireligijsku Bosnu i Hercegovinu", objašnjava Čaušević. Gotovo tri decenije nakon rata, ljudi u Bosni i Hercegovini imaju pravo na pravdu, institucionalne reforme, pravo na istinu i kulturu sjećanja koja stavlja tačku na negiranje genocida i čini "Never again"/ nikad više" mogućim.

Apel istog sadržaja upućen je Evropskom parlamentu, Evropskoj komisiji, Evropskom sudu za ljudska prava, članovima Vijeća za implementaciju mira za Bosnu i Hercegovinu, Visokom predstavniku za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu, vladama država EU i Ujedinjenih nacija, te zemljama članicama NATO-a. Apel je priložen ispod:

Na pragu otvaranja pregovara o članstvu u EU-u na sastanku EU- šefova država i vlada s Bosnom Hercegovinom (BiH), pozivamo na promjenu politike EU na Zapadnom Balkanu i apelujemo na Evropski parlament, Evropsku komisiju, Evropski sud za ljudska prava, članove Vijeća za implementaciju mira za Bosnu i Hercegovinu i Visokog predstavnika za BiH u Sarajevu, vlade država EU i Ujedinjenih naroda kao i svih država članica NATO-a:

Spendenkonto

Bank für Sozialwirtschaft
IBAN: DE07 2512 0510 0000 5060 70
BIC: BFSWDE33HAN

Geschäftskonto

Sparkasse Göttingen
IBAN: DE65 2605 0001 0000 0019 17
BIC: NOLADE21GOE

Eingetragener Verein

Eingetragen im Vereinsregister
des Amtsgerichts Göttingen
Vereinsregister Nr. 1804

APEL DRUŠTVA ZA UGROŽENE NARODE

Odmah započnite pristupne pregovore s Bosnom i Hercegovinom – ali ojačajte i demokratiju!

Poštovane dame i gospodo,

Povodom očekivane odluke o početku pristupnih pregovora sa Bosnom i Hercegovinom o ulasku u Evropsku Uniju apelujemo na Vas da učvrstite tamošnju demokratiju. To uključuje podršku davno zakašnjele ustavne reforme. Države članice EU treba da se zalažu za implementaciju odluka Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP), koje izbornu pravo klasifikuju kao diskriminatorско i kao kršenje Evropske konvencije o ljudskim pravima. Naša organizacija za ljudska prava podržava pristupne pregovore, ali trenutni razvoj događaja je razlog za zabrinutost i zahtijeva odlučnu akciju.

Zajedno s drugim organizacijama za ljudska prava, Društvo za ugrožene narode godinama upozorava da separatistički ekstremisti u Bosni i Hercegovini pokušavaju sabotirati državu - produbljujući etničku podjelu i pripremajući se za otcjepljenje.

Etnonacionalisti su iskoristili ustavne nedostatke Dejtonskog sporazuma i zadržali de facto etničku podjelu zemlje. Ovo je isključilo manjine u zemlji, kao što su Jevreji i Romi. Građanima koji se ne žele etnički klasificirati uskraćena su prava. Evropska unija ni u kom slučaju ne smije pasivno tolerirati činjenicu da je Bosna i Hercegovina jedina država u Evropi u kojoj Jevreji i Romi ne mogu biti ravnopravni građani. Destabilizirajući uticaj susjedne Srbije i Hrvatske takođe mora biti okončan. Stoga pozivamo na ciljane sankcije protiv političara koji dijele zemlju i iskorištavaju interese svojih etničkih grupa.

U okviru pristupnih pregovora EU pozivamo na promjenu politike EU prema Zapadnom Balkanu i apelujemo na Evropski parlament, Evropsku komisiju, Evropski sud za ljudska prava, članove Vijeća za implementaciju mira za Bosnu i Hercegovinu i Visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu, vlade država EU i Ujedinjenih naroda kao i svih država članica NATO-a:

1. Sve demokratske snage u EU moraju raditi zajedno kako bi izbjegle ponavljanje grešaka iz 1990-ih. EU mora pokazati punu posvećenost evropskim standardima i vrijednostima. Kao članica Dejtonskog vijeća za implementaciju mira, EU mora aktivno podržavati dalje korake ka demokratizaciji zemlje. Strukturne prepreke funkcionalnoj demokratiji moraju biti uklonjene.
2. Provođenje svih presuda Evropskog suda za ljudska prava od suštinskog je značaja kako bi se osigurala puna i jednaka prava za sve građane Bosne i Hercegovine i zaustavila diskriminacija manjina, uključujući Jevreje i Rome. Neophodne ustavne i izborne reforme mora usvojiti Parlament Bosne i Hercegovine uz puno učešće civilnog društva.
3. Nezavisnost pravosuđa mora biti zagarantovana, Ustavni sud mora biti reformisan i obavezujuće odluke i presude sudova moraju biti provedene. Sudije Ustavnog suda ne mogu se birati na osnovu etničke pripadnosti – sudije iz inostranstva moraju ostati na licu mjesta dok Sud ne postane potpuno nezavisan i njegove odluke ne budu opće prihvaćene.
4. Moraju se uspostaviti mehanizmi kako bi se spriječila dalja opstrukcija institucija vlasti na svim nivoima kako bi se osiguralo da se njihove odluke prihvate i provode. Društvo za ugrožene narode poziva na efikasan sistem ciljanih sankcija protiv političara koji ometaju državne zadatke i pokušavaju onemogućiti državu da bude funkcionalna. Moraju se zaustaviti štetni etnonacionalistički interesi koji imaju za cilj destabilizaciju i cijepanje države.
5. Aktivan proces demokratizacije zahtijeva stratešku saradnju sa demokratskim snagama i prekid saradnje sa etnonacionalističkim ekstremistima. EU mora podržati napore da

se zabrani govor mržnje, ismijavanje žrtava i negiranje prošlih zločina kako bi se spriječilo ponavljanje sukoba.

6. Zahtijevamo prekid politike popustljivosti u pogledu ekspanzionističkih nastojanja susjednih država Bosne i Hercegovine. EU se mora odlučno suprotstaviti svim potezima ka Velikoj Srbiji ili Velikoj Hrvatskoj, ako ugrožavaju multietnički karakter Bosne i Hercegovine ili čak opstanak same države. EU također mora osuditi miješanje Rusije s ciljem destabilizacije zemlje i cijelog Zapadnog Balkana.

Zahvaljujemo Vam na vašim naporima da uspostavite funkcionalnu, mirnu demokratiju u Bosni i Hercegovini. Molim Vas da nas o preduzetim koracima i obavijestite.

Srdačan pozdrav

Za Društvo za ugrožene narode, Njemačka

Roman Kühn, Direktor

Gesellschaft für bedrohte Völker (GfbV), Deutschland

Jasna Causevic, Prevencija genocida i R2P

Gesellschaft für bedrohte Völker (GfbV), Deutschland

Email: j.causevic@gfbv.de